

Usporedba strategija roditeljskog odgoja u digitalnom okruženju: empirijsko istraživanje

Tilman, Marta

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:776800>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-06-26**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet informatike u Puli

MARTA TILMAN

**USPOREDBA STRATEGIJA RODITELJSKOG ODGOJA U DIGITALNOM
OKRUŽENJU: EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE**

ZAVRŠNI RAD

Pula, svibanj, 2024.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet informatike u Puli

MARTA TILMAN

**USPOREDBA STRATEGIJA RODITELJSKOG ODGOJA U DIGITALNOM
OKRUŽENJU: EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE**

ZAVRŠNI RAD

JMBAG: 0303094711, redovan student

Studijski smjer: Informatika

Kolegij: Interakcija čovjeka i računala

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Informatičke znanosti

Mentor: izv. prof. dr. sc. Tihomir Orehovački

Pula, svibanj, 2024.

IZJAVA O KORIŠTENJU AUTORSKOGA DJELA

Ja, HARTA TILMAN, dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, nositelju prava korištenja, da moj završni rad pod nazivom „USPOREDBA STRATEGIJA RODITELJSKOG ODGOJA U DIGITALNOJ OKRUŽENJU: EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE“ upotrijebi da tako navedeno autorsko djelo objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te preslika u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu sa Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

Potpis

U Puli, 13. 5. 2024.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani MARTA TILMAN, kandidat za prvostupnika FAKULTETA INFORMATIKE U PULI ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljeni način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, 13. 5. 2024.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. DOSADAŠNJA ISTRAŽIVANJA	5
3. HIPOTEZE	8
4. METODOLOGIJA.....	12
4.1. Postupci i instrumenti	12
4.2. Konstrukti	13
5. REZULTATI.....	17
5.1. Demografske karakteristike sudionika.....	17
5.2. Zaključci	21
7. DISKUSIJA.....	38
8. ZAKLJUČAK.....	40
SAŽETAK	41
ABSTRACT	42
UPITNIK	43
LITERATURA	47
POPIS TABLICA.....	53

1. UVOD

U današnjem digitalnom svijetu koji se brzo razvija, internet i tehnologija napreduju neviđenom brzinom. Paralelno s tim razvojem se pojavljuju opasnosti na internetu, što izaziva značajne zabrinutosti među roditeljima (Tripp, 2011). Za roditelje je ključno držati korak s tim napretkom kako bi učinkovito obrazovali i zaštitili svoju djecu od potencijalno štetnih utjecaja online svijeta. U recentnom istraživanju (Banić & Orehovački, 2024) je navedeno da postoji sve veća svijest o važnosti roditeljskog sudjelovanja u stvaranju sigurnih digitalnih građana na internetu. Među roditeljima raste želja za smanjenjem negativnog utjecaja interneta, ali istovremeno žele iskoristiti njegove potencijalne prednosti, što dovodi do roditeljske medijacije (Kirwil et al., 2009; Livingstone & Helsper, 2008). S obzirom na to da su djeca prirodno zaigrana i često nisu svjesna opasnosti na internetu, roditeljska je dužnost zaštititi ih. Odgovor na to je uključivanje različitih skupina u dječje okruženje, poput škola, zajednica i tehnoloških tvrtki, što bi pomoglo u edukaciji djece o opasnostima interneta (Keuhlen et al., 2020). S obzirom na sve veću upotrebu elektroničkih uređaja kod djece, tri vrste roditeljske medijacije uspostavljene su kada su se televizori pojavili na tržištu 1980-ih godina prošlog stoljeća (Valkenburg & Piotrowski, 2017). Spomenute medijacije su restriktivna medijacija, nadzirana medijacija i aktivna medijacija (Valkenburg et al., 1999). Roditeljska medijacija događa se iz različitih razloga. Jedan od njih je da se djeca mogu otuđiti od stvarnosti i provoditi više vremena samo na mobilnim telefonima/tehnologiji (Clark, 2011). S druge strane, roditeljska medijacija može se dogoditi i zbog opasnosti interneta, koja može negativno utjecati na dijete. Potencijalne prijetnje uključuju pornografski i nasilni materijal, povrede privatnosti, slučajeve cyberbullyinga i neprimjerene oblike kontakta (Guan et al., 2009; Livingstone, 2003; Livingstone & Helpster, 2010; Valkenburg & Soeters, 2001). Srećom, roditelji imaju mnoštvo strategija na raspolaganju kako bi zaštitili svoju djecu od neželjenog online sadržaja. Te strategije mogu uključivati pažljivo praćenje digitalnih aktivnosti svoje djece, postavljanje ograničenja na njihovu upotrebu interneta, blokiranje pristupa određenim aplikacijama ili web stranicama, te implementiranje alata za roditeljsku kontrolu. Naš cilj je istražiti i razjasniti nekoliko učinkovitih pristupa roditeljstvu koji

se manifestiraju u digitalnom obrazovanju. Analizom ovih strategija i odgovora na anketu, naš je cilj ponuditi vrijedne uvide i praktično vođenje kako bi se roditeljima pomoglo u stvaranju sigurnog digitalnog odrastanja za njihovu djecu. Zbog toga što digitalni svijet postaje svakodnevica našega života, najvažnije je njegovati digitalnu pismenost kod djece. Roditelji igraju ključnu ulogu u oblikovanju stavova i ponašanja svoje djece prema tehnologiji, te trebaju biti dobro informirani i prilagodljivi. Kroz ovo istraživanje, težimo osnažiti roditelje znanjem temeljenim na dokazima koje im omogućuje sigurnu navigaciju digitalnim prostorom, osiguravajući dobrobit njihove djece i omogućujući im da iskoriste ogromne mogućnosti koje pruža internet. Promovirajući promišljen i informiran pristup digitalnom roditeljstvu, težimo doprinijeti pozitivnom razvoju budućih generacija u digitalnom dobu. U ovom istraživanju ciljamo istražiti na koji način i u kojoj mjeri roditelji cenzuriraju neprimjereni sadržaj za svoju djecu na internetu, kao i što ih motivira da to čine. Dodatno, želimo razumjeti misli roditelja o potencijalnim rješenjima za problem lako dostupnog neprimjerenog sadržaja na internetu i njihov stav o educiranju djece o internetu. Naš glavni cilj je pomoći roditeljima u boljem i lakšem roditeljstvu njihove djece u online okruženju, istovremeno jačajući njihovo razumijevanje istog. Želimo roditeljima pomoći da se osjećaju sigurno i kompetentno u vođenju svoje djece kroz izazove i mogućnosti koje pruža internet. Unutar okvira ovog istraživanja, temeljito ćemo ispitati tehnike roditeljske medijacije i razjasniti ih, s ciljem pružanja roditeljima dubljeg razumijevanja kako one utječu na odgoj njihove djece i identificirati ćemo najučinkovitije metode roditeljske medijacije. Nakon toga, analizirat ćemo prikupljene podatke iz provedene ankete, detaljno proučavajući metodologiju korištenu u istraživanju te prikazati dobivene rezultate. Roditeljska medijacija odnosi se na način roditeljstva s upotrebom medija djeteta (Nathanson, 2008). U sredini brzog tehnološkog napretka i sveopće digitalizacije, uloga roditelja u vođenju i usmjeravanju digitalnih iskustava njihove djece postaje sve važnija. S jedne strane, internet i digitalne tehnologije pružaju brojne mogućnosti za obrazovanje, kreativnost i interakciju; s druge strane, predstavljaju izazove u obliku potencijalnih rizika i negativnih utjecaja. Upravo ovdje dolazi do izražaja pojam roditeljske medijacije – temeljni pristup kojim roditelji aktivno sudjeluju u nadziranju digitalnog svijeta svoje djece (Clark, 2011). U svom istraživanju, Valkenburg et al. (1999) te Nathanson (2008; 1998; 1999) su osmislili skalu za mjerenje tri različite strategije medijacije. Aktivna medijacija uključuje sudjelovanje u razgovorima s

mladima o televizijskom sadržaju koji su gledali; restriktivna medijacija podrazumijeva postavljanje pravila i smjernica za gledanje televizije kod djece; a nadzirana medijacija, predstavlja gledanje televizijskog sadržaja s djecom. Restriktivna medijacija u primjeru konzumacije televizijskih programa uključuje ograničavanje vremena gledanja djeteta i zabranu gledanja određenih programa (Lee, 2012). Primarni cilj restriktivne medijacije je zaštita djece od potencijalne štete i neprimjerenog sadržaja, istovremeno promovirajući sigurno i zdravo online okruženje. Šest ključnih značajki pripada restriktivnoj medijaciji. To su filtriranje sadržaja, ograničenja vremena, primjeren sadržaj dobi djeteta, upravljanje uređajima, edukativni fokus i komunikacija (Brehm, 1996). Restriktivna medijacija može biti učinkovita u upravljanju dječjim online iskustvima i zaštiti ih od određenih rizika (Brehm, 1996). Trebala bi biti uravnotežena s drugim oblicima medijacije, poput aktivne medijacije i edukativne medijacije (Brehm, 1996). Pokušaji roditelja da nametnu ograničenja također mogu rezultirati suprotnim učinkom ako djeca ta ograničenja percipiraju kao nametljiva (Brehm, 1996). Postoji pozitivna povezanost između početnih razina aktivne i restriktivne medijacije. Oba oblika medijacije, aktivna i restriktivna, pokazala su se kao pozitivni prediktori online samoregulacije i regulacije emocija kod mladih (Chen & Chng, 2016). Ipak, utjecaji roditeljskih restriktivnih strategija ostaju nejasni. Nekoliko empirijskih studija predlaže da vremenska ograničenja imaju ograničenu učinkovitost u smanjenju vremena provedenog online, izlaganja online rizicima i kompulzivne upotrebe interneta (Kirwil et al., 2009; Lee & Chae, 2007; Roberts et al., 2005; Van den Eijnden, 2010). Zajedničko gledanje podrazumijeva sudjelovanje u medijskom iskustvu zajedno s djecom, bez uključivanja u kritičku raspravu. Aktivna medijacija uključuje razgovore između roditelja i djeteta o televizijskim programima s ciljem poticanja kritičkog mišljenja i razumijevanja djeteta (Lee, 2012). Mala djeca koriste socijalne signale od odraslih kao pokazatelje da je sadržaj namjerno prezentiran za njih, oblikujući način na koji se usredotočuju na njega i uče (Csibra & Gergely, 2006; Gergely et al., 2007). Zato je vrlo važno za djecu da su roditelji uz njih i nadziru sadržaj koji djeca konzumiraju. Zajedničko gledanje je također otkrilo neke negativne učinke. U istraživanju koje su proveli Skouteris i Kelly (2006), pokazano je da prisutnost majke dok dijete konzumira sadržaj ne dovodi do boljeg razumijevanja sadržaja. Također je pokazano da se roditelji uglavnom uključuju u gledanje sadržaja s djecom jer ih to zanima, a ne kako bi nadzirali sadržaj koji dijete konzumira (Dorr et al., 1989).

Način na koji djeca tumače radnje koje promatraju ili čuju putem medija doprinosi oblikovanju ili validaciji stvarnih odluka i ponašanja prema društvenim normama (Eastin et al., 2006). Istraživanja su pokazala da razgovori između roditelja i djece mogu smanjiti negativne učinke televizijskog sadržaja kod djece (Nathanson, 2001). Nekoliko istraživanja je pokazalo pozitivne učinke aktivne medijacije. Na primjer, u istraživanju o aktivnoj medijaciji vezanoj uz konzumaciju televizijskog sadržaja autora Desmond et al. (1990), utvrđeno je da kada se roditelji aktivno uključe u raspravu o sadržaju koji njihova djeca konzumiraju, djeca manje gledaju televiziju, uče više općih stvari i manje su izložena agresiji.

2. DOSADAŠNJA ISTRAŽIVANJA

U ovom odjeljku provodimo temeljitu analizu povezanih empirijskih istraživanja kako bismo uspostavili kontekst za naše istraživanje i identificirali praznine u postojećoj literaturi koje namjeravamo adresirati. Iako su prethodna istraživanja doprinijela našem razumijevanju uloge roditelja u kontekstu korištenja interneta od strane djece, postoji potreba za kritičkom analizom radi otkrivanja neizvjesnosti i neistraženih područja. Kroz ovu analizu, cilj nam je stvoriti temelj za razumijevanje značaja našeg istraživanja i njegovih doprinosa. U istraživanju koje su proveli Gür i Türel (2022), autori istražuju perspektive i ograničenja koje doživljavaju roditelji srednjoškolaca u vezi s njihovom upotrebom informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT). Istraživanje je ispitalo stavove roditelja prema korištenju IKT-a u privatnom životu i obrazovanju, koriste li oni sami IKT, te utječe li obrazovanje roditelja na njihovo shvaćanje IKT-a. Istraživanje je provedeno koristeći sustavni pregled literature (SLR) kao i ankete i provedbom intervjua. Rezultati istraživanja ukazuju na to da roditelji imaju pozitivan stav prema korištenju IKT-a u obrazovanju. Sličan rezultat dobiven je i analizom podataka iz intervjua. U intervjuiima, roditelji su izjavili da korištenje IKT-a je potreban za učenje i neophodno je za zadatke i istraživanja. Negativni stavovi roditelja bili su umjereno prisutni. Primarna zabrinutost bila je mogućnost da njihovo dijete postane ovisno o tehnologiji zbog prekomjerne konzumacije neprikladnog sadržaja. Neki su čak spomenuli sukobe s djecom zbog prekomjerne upotrebe interneta. Dodatno, roditelji su izrazili zabrinutost zbog potencijalnih negativnih utjecaja tehnologije na zdravlje i psihološki razvoj djece, kao i mogućnosti izlaganja osobnih podataka i privatnog života njihove djece putem korištenja društvenih medija. Mali broj roditelja vjerovao je da korištenje tehnologije može negativno utjecati na akademski uspjeh njihovog djeteta. Još jedno značajno otkriće ovog istraživanja bilo je da roditelji snažno vjeruju da bi korištenje tehnologije djece trebalo biti nadzirano i da bi trebala biti uspostavljena određena pravila. U provedenoj anketi, prevladavajući odgovori na upite o nadziranju djetetove internet aktivnosti sastojali su se od primjene ograničenja vremena i zabrane pristupa određenim aplikacijama. Tijekom intervjua, roditelji su potvrdili ove strategije, ističući da također vode razgovore sa svojom djecom o potencijalnim online rizicima i opasnostima. Nadalje, neki su roditelji

istaknuli korištenje softvera i filtera za "zaštitu obitelji". Ukratko, istraživanje je utvrdilo da bi napredak IKT alata za obrazovnu upotrebu trebao biti poduzet u suradnji s roditeljskom pomoći, čime bi se proširila upotreba aplikacija koje poboljšavaju akademska postignuća studenata. Istraživanje Elsasser et al. (2017) otkrila je da je roditeljska ljubav dosljedno povezana s smanjenom uključenosti u „cyberbullying“ među adolescentima, kako kod žrtve tako i kod nasilnika. Što se tiče roditeljskog nadzora, strategije usmjerene na roditeljsku kontrolu, poput ograničavanja pristupa internetu, imaju slabe veze s uključenosti mladih u „cyberbullying“ kao žrtve i nasilnici. Nasuprot tome, strategije koje karakterizira suradnička priroda (kao što su evaluacijska medijacija i zajedničko korištenje) usko su povezane s uključivanjem adolescenata u cyber zlostavljanje kao žrtava i nasilnika, iako dokazi sugeriraju da učinkovitost ovih praksi varira ovisno o spolu i etničkoj pripadnosti. Rezultati naglašavaju potrebu da roditelji pružaju emocionalnu toplinu kako bi podržali adolescentno otkrivanje njihovih online aktivnosti. Implikacije za praksu i buduća istraživanja istražuju se u članku. U istraživanju provedenoj putem telefonskih anketa s majkama tinejdžera koje su samohrane i u braku, majkama tinejdžera u vjerskim školama i majkama tinejdžera koji se školuju kod kuće, istraživači su ispitali utjecaj stilova roditeljstva i razine pristupa internetu u domu na roditeljsko posredovanje online sadržaja i vrijeme provedeno na internetu (Eastin et al, 2006). Posebno je istraživanje proučavalo kako autoritativni, autoritarni, permisivni i zanemarujući stilovi roditeljstva, kao i pristup internetu u domu i dječjoj sobi, utječu na evaluacijske i restriktivne tehnike posredovanja koje koriste roditelji. Jedan od ključnih nalaza istraživanja je da stil roditeljstva ima značajan utjecaj na gotovo sve analizirane tehnike posredovanja. Na primjer, autoritativni roditelji češće koriste evaluacijske i restriktivne tehnike posredovanja u usporedbi s autoritarnim i zanemarujućim roditeljima. Nadalje, primijećeno je da pristup internetu kod kuće, posebno u dječjoj spavaćoj sobi, značajno utječe samo na količinu vremena koju tinejdžeri provode na internetu. Bez obzira na njihov stil roditeljstva, tinejdžeri s pristupom internetu u svojim spavaćim sobama skloni su provoditi više vremena na mreži. Rezultati istraživanja također su pokazala razlike u tehnikama posredovanja na temelju dobi i spola. Roditelji često nameću više ograničenja mlađim muškim adolescentima, iako dob i spol ne utječu na vrijeme provedeno na internetu. Osim toga, istraživanje je istaknulo potrebu za razvojem novih tehnika posredovanja za internet. Dok su neki roditelji uspješni u

posredovanju medija, postoji potreba za razvojem vještina povezanih s kritičkim mišljenjem i analizom online sadržaja kako bi se pomoglo tinejdžerima bolje razumjeti karakteristike online informacija. Zaključno, ovo istraživanje pruža vrijedne uvide u to kako roditelji utječu na online iskustva svoje djece i kako tehnološki napredak mijenja dinamiku posredovanja medija unutar obitelji. Mnoga pitanja ostaju otvorena, naglašavajući važnost daljnjeg istraživanja kako bi se bolje razumjela interakcija između obitelji i online okruženja u kojem tinejdžeri provode sve više svog vremena. Analizom relevantne literature istražujemo kako i u kojoj mjeri roditelji filtriraju neprimjeren sadržaj za svoju djecu na internetu i što ih motivira da poduzmu takve mjere. Nadalje, cilj nam je istražiti roditeljske misli i perspektive o mogućim rješenjima problema lako dostupnog neprimjerenog sadržaja na internetu. Razumijevanje kako roditelji doživljavaju ovaj problem i koje korake smatraju relevantnima za njegovo rješavanje je ključno. Također se fokusiramo na roditeljske stavove prema obrazovanju djece o internetu, odražavajući roditeljske napore da osnaže svoju djecu za sigurno i odgovorno korištenje interneta. Težimo dubljem razumijevanju kako roditelji pristupaju ovom zadatku, strategijama koje koriste i kako se nose s izazovima koji proizlaze iz današnjeg digitalnog okruženja. Naš cilj je pružiti sveobuhvatan uvid u roditeljske percepcije i prakse povezane s filtriranjem neprimjerenog sadržaja i obrazovanjem djece o internetu, što može poslužiti kao temelj za razvoj učinkovitih strategija podrške roditeljima u njihovoj ulozi vođenja i zaštite djece u digitalnom svijetu.

3. HIPOTEZE

Pretpostavlja se da roditelji koji su imali negativna iskustva s neprimjerenim online sadržajem imaju veću želju za nadzorom svoje djece na internetu. Ova pretpostavka proizlazi iz teorijskog okvira koji sugerira da su roditelji koji su naišli na negativna iskustva s određenim medijem, sadržajem ili njegovim utjecajem na njihovu djecu skloniji nadzirati gledanje televizije, igranje igrice i korištenje interneta od strane svoje djece (Lee, 2012; Nathanson, 2001). To implicira da negativna iskustva mogu povećati roditeljsku svijest o potrebi za nadzorom kako bi se zaštitila djeca od potencijalnih rizika na internetu (Warren et al., 2002; Shin & Huh, 2011). U tom smislu, predlažemo sljedeću hipotezu:

H1. Roditelji koji su imali negativna iskustva s neprimjerenim online sadržajem će željeti nadzirati svoju djecu na internetu.

Roditelji koji smatraju Internet ključnim alatom u socijalnom i/ili obrazovnom razvoju svojeg djeteta će nametnuti manje ograničenja na pristup Internetu svoje djece. Ova pretpostavka se temelji na uvjerenju da roditelji prepoznaju izuzetno važnu ulogu pristupa računalu i Internetu u akademskim postignućima svoje djece. Prethodna istraživanja također pružaju određene dokaze za koncept da roditeljski nadzor igra ključnu ulogu u poticanju povoljnih ishoda za djecu (Turow et al., 2000; Wang et al., 2005). Stoga predlažemo hipotezu:

H2. Roditelji koji vjeruju da je internet ključan alat u socijalnom i/ili obrazovnom životu njihovog djeteta će ograničiti pristup svojoj djeci internetu.

Pretpostavlja se da će roditelji koji su svjesni da njihovo dijete gleda neprimjeren sadržaj na internetu biti skloniji ograničiti vrijeme koje njihovo dijete provodi na mreži i aktivno nadzirati njihove aktivnosti. Ova pretpostavka temelji se na promatranju da roditelji u Maleziji imaju različite reakcije na online aktivnosti svoje

djece, pri čemu samo 4 od 10 roditelja zna što njihova djeca rade i pristupaju tijekom svog online vremena (Ismail, 2011; Pain, 2006). Nadalje, ideja koja leži u osnovi ove pretpostavke je da se djeca smatraju ranjivima i izloženima riziku, te se roditelji vide kao njihovi zaštitnici koji moraju ostati budni kako bi ih zaštitili od potencijalnih opasnosti (Scott et al., 1998). Kao odgovor na ovu svijest, roditelji su skloniji usvojiti mjere poput ograničavanja online vremena i pažljivog praćenja online aktivnosti svoje djece kako bi osigurali njihovu sigurnost (Gill, 2004). Na temelju navedenog, predlažemo sljedeću hipotezu:

H3. Roditelji koji su svjesni da njihovo dijete gleda neprimjeren sadržaj na internetu će biti skloniji ograničiti vrijeme koje njihovo dijete provodi na mreži i aktivno nadzirati njihove aktivnosti.

Roditelji koji postanu svjesni da je njihovo dijete žrtva vršnjačkog nasilja na internetu će nametnuti ograničenja na pristup internetu svoje djece. Ova pretpostavka se temelji na činjenici da 90% ispitanika koji su doživjeli „cyberbullying“ nisu prijavili nasilje odrasloj osobi iz straha da bi to moglo pogoršati nasilje ili dovesti do roditeljskih ograničenja na korištenje interneta (Cohen, 1988). Stoga se predlaže da roditelji postanu aktivnije uključeni ne samo u raspravu o „cyberbullyingu“ sa svojom djecom već i u pažljivo praćenje korištenja interneta od strane svoje djece. Kao rezultat ove povećane svijesti, roditelji bi mogli biti skloniji ograničiti pristup svoje djece internetu kao zaštitnu mjeru (Snakenborg et al., 2011). Na temelju navedenog, predlažemo hipotezu:

H4. Roditelji koji primijete da je njihovo dijete žrtva vršnjačkog nasilja na internetu više će ograničiti pristup svoje djece internetu.

Može se sugerirati da će roditelji možda biti potaknuti da ograniče upotrebu interneta svoje djece ako primijete promjenu u ponašanju svoje djece nakon korištenja interneta. Ovaj prijedlog proizlazi iz istraživanja koja ukazuju na to da obiteljski kontekst igra značajnu ulogu u ponašajnim ovisnostima adolescenata, uključujući simptome ovisnosti o internetu (Ko et al., 2007). Konkretno, niska

funkcionalnost obitelji, povećani sukob između roditelja i adolescenata ili nezadovoljstvo unutar obitelji povezani su s većom vjerojatnošću da adolescenti pokazuju znakove ovisnosti o internetu (Ko et al., 2007). S druge strane, istraživanja su također pokazala da roditelji koji su asertivni, posvećeni i koriste podržavajuće i objašnjavajuće tehnike roditeljstva imaju veću vjerojatnost da će zaštititi svoju djecu od kompulzivnih ponašanja kao što je ovisnost o internetu (Ko et al., 2007). Stoga, ako roditelji primijete promjenu u ponašanju svoje djece povezanu s prekomjernom upotrebom interneta, mogu biti potaknuti da ograniče pristup interneta svoje djece kao mjera opreza (Yen et al., 2007; Kalmus et al., 2015). Na temelju navedenog, predlažemo sljedeću hipotezu:

H5. Ako roditelji primijete da se ponašanje njihove djece promijenilo nakon korištenja interneta, ograničit će upotrebu interneta svoje djece.

Izlaganje nasilju i uznemiravanju na internetu može značajno doprinijeti promjenama u ponašanju djeteta. Ovaj argument se temelji na postojećoj literaturi koja ukazuje na to da izlaganje djece neprimjerenom medijskom sadržaju može dovesti do negativnih ishoda (Donnerstein et al., 1994). Te negativne posljedice uključuju povećanu agresivnost, pojačan strah, desenzibilizaciju na nasilje, lošije školske rezultate, veću mogućnost simptoma povezanih s psihološkom traumom, angažiranje u antisocijalnom ponašanju, negativnu samopercepciju, nisko samopoštovanje, iskrivljenu percepciju stvarnosti, konfuziju identiteta i više (Donnerstein et al., 1994). Ovi problemi se posebno mogu pojaviti iz omiljene video igre djeteta, pojačavajući utjecaj na njihovo ponašanje i percepcije. Djeca koja se intenzivno bave video igrama ponekad mogu oponašati radnje iz tih virtualnih svjetova u stvarnosti, što može potencijalno dovesti do veće sklonosti nasilnom ponašanju (Whitaker et al., 2009). Nejasne razlike između mašte i stvarnosti u video igrama mogu nenamjerno utjecati na mlade i podložne umove, potičući ih da oponašaju scenarije koje vide na ekranu, što može imati potencijalno opasne posljedice (Whitaker et al., 2009). S obzirom na ovaj opsežan skup dokaza, zaključuje se da izlaganje nasilju i uznemiravanju na internetu može značajno doprinijeti promjenama u ponašanju djeteta (Donnerstein et al., 1994). U tom smislu, predlažemo sljedeću hipotezu:

H6. Izlaganje nasilju i uznemiravanju na internetu značajno utječe na promjene u ponašanju djeteta.

Može se tvrditi da izlaganje nasilju i uznemiravanju na internetu može značajno doprinijeti promjenama u ponašanju djeteta na internetu, kao što je razmjena neprimjerenih poruka. Ovaj argument povezan je s konceptom da djeca, poput naših evolucijskih predaka, uključujući primata, imaju urođenu tendenciju oponašanja ponašanja koja promatraju. Stoga, kada su djeca izložena nasilju i uznemiravanju na internetu, mogu imitirati ta ponašanja u svojim online interakcijama, potencijalno dovodeći do razmjene neprimjerenih poruka i sudjelovanja u drugim zabrinjavajućim online ponašanjima (Whitaker et al., 2009). Istraživanje Huesmanna et al. (2003) dodatno je potvrdila da izlaganje djece medijskom nasilju predviđa agresivno ponašanje u ranoj odrasloj dobi za oba spola, čak i nakon uzimanja u obzir socioekonomskog statusa, kvocijenta inteligencije i različitih roditeljskih faktora. Stoga predlažemo sljedeću hipotezu:

H7. Izlaganje nasilju i uznemiravanju na internetu značajno utječe na promjene u ponašanju djeteta na internetu, kao što je razmjena neprimjerenih poruka.

4. METODOLOGIJA

4.1. Postupci i instrumenti

Uzorak sudionika sastojao se od 108 pojedinaca. Istraživanje je bilo usmjereno na roditelje, a za prikupljanje podataka koristili smo upitnik. Upitnike smo distribuirali školama u četiri različite hrvatske županije: Osječko-baranjska, Varaždinska, Istarska i Zagrebačka županija. Nažalost, odaziv škola bio je minimalan, s primjetno većim sudjelovanjem samo iz Varaždinske županije. Da bismo povećali stopu odgovora, odlučili smo objaviti upitnik u roditeljskim grupama na društvenim mrežama. Ova strategija rezultirala je značajno povećanim odzivom. Prikupljanje podataka iz ankete odvijalo se od 13. svibnja 2023. do 19. lipnja 2023. Cijeli proces ispunjavanja upitnika proveden je pomoću Google Forms, na kojem je također izrađen sam upitnik. Mjerni instrument koji se koristi za ovo istraživanje je upitnik ili anketa. Anketa se sastoji od 8 konstrukata. Stavke za svaki konstrukt pažljivo su dizajnirane da precizno mjere specifični konstrukt, na način koji ispitanicima jasno pokazuje na što se svaka stavka odnosi. Svaki konstrukt mjeri nešto jedinstveno. Osim toga, upitnik se sastoji od 7 demografskih stavki. Algoritam za analizu strukturnih putova PLS-SEM, izvodi standardizirane proračune parcijalnih regresijskih koeficijenata unutar strukturnog modela, nakon procjene parametara mjernog modela (Esposito Vinzi, 2010). Kao rezultat, provedena je dvofazna evaluacija psiholoških karakteristika predloženog konceptualnog modela. Kvaliteta mjernog modela procijenjena je uzimajući u obzir različite faktore, uključujući pouzdanost indikatora, unutarnju konzistentnost, konvergentnu valjanost i diskriminantnu valjanost. Za procjenu pouzdanosti indikatora, analizirali smo standardizirane vrijednosti povezanosti stavki s njihovim odgovarajućim konstruktima. Rezultati potvrdne faktorske analize (CFA) pokazuju da su standardizirana učitavanja za preostale stavke u mjernom modelu sva iznad prihvatljive granice. Da bismo procijenili unutarnju konzistentnost konstrukata, koristili smo tri indeksa: Cronbachov alfa, složenu pouzdanost (ρ_C) i koeficijent konzistentne pouzdanosti (ρ_A). Cronbachov alfa služi kao donja granica procjene pouzdanosti konstrukta, pretpostavljajući jednaku težinu stavki (Cronbach, 1951). Složena pouzdanost, koja uzima u obzir stvarna učitavanja stavki, nudi preciznije mjerenje unutarnje konzistentnosti u usporedbi s

Cronbachovim alfa (How To Calculate a Test Statistic). Dijkstrin i Henselerov koeficijent konzistentne pouzdanosti omogućuje približno, ali precizno mjerenje pouzdanosti konstrukta, čime se nadmašuje razlika između Cronbachovog alfa i složene pouzdanosti (Werts et al., 1974; Dijkstra & Henseler, 2015). Za procjenu psihometrijskih svojstava, kako mjernog tako i strukturnog modela, koristili smo softverski alat SmartPLS 4.0.9.1 (SmartPLS).

4.2. Konstrukti

Tijekom našeg istraživanja analizirali smo niz hipoteza kako bismo stekli dublje razumijevanje dinamike između roditeljskog ponašanja i sigurnosti djece na internetu. Naš teorijski istraživački model sastojao se od osam konstrukata: Roditeljska percepcija interneta (PPOI), Mentalno zdravlje djece (CMH), Promjene u ponašanju djece (CCB), Izloženost nasilju i uznemiravanju (EVH), Ponašanje djece na internetu (CBI), Roditeljska iskustva s neprimjerenim internet sadržajem (PE), Obrazovanje djece o internetu (EC) i Zaštita od neželjenog internet sadržaja (PUI). Naši rezultati otkrivaju ključne nalaze o odnosima među ovim konstruktima.

Istraživački okvir sastoji se od sljedećih osam konstrukata:

a) Percepcija roditelja o internetu (PPOI)

Ispitali smo perspektive roditelja o značaju interneta u oblikovanju života njihove djece. To je uključivalo istraživanje kako roditelji gledaju na ulogu interneta u svakodnevnim aktivnostima svoje djece, kao i internet utjecaj na njihov razvoj i obrazovanje. Evaluacija ove perspektive obuhvaćala je devet različitih stavki.

b) Mentalno zdravlje djece (CMH)

Istražili smo kako korištenje interneta utječe na mentalnu ravnotežu djece. Ovo istraživanje pokriva niz područja, od potencijalnih prednosti ili opasnosti povezanih s online aktivnostima do emocionalnog zdravlja djece u današnjem digitalnom okruženju. Osim toga, ispituje se percepcija roditelja i strategije za rješavanje bilo kakvih problema mentalnog zdravlja povezanih

s online ponašanjem njihove djece. Ova procjena uključuje pet specifičnih stavki.

c) Promjene u ponašanju djece (CCB)

Ovaj konstrukt analizira moguće promjene u dječjem ponašanju koje mogu nastati kao rezultat dugotrajne izloženosti internetu. Uključuje proučavanje raznih promjena u ponašanju, od promjena u socijalnoj interakciji i načinima komunikacije do promjena u koncentraciji i procesima donošenja odluka. Evaluacija obuhvaća osam stavki dizajniranih da uhvate nijanse ovih modifikacija ponašanja i njihovih potencijalnih utjecaja.

d) Izloženost nasilju i uznemiravanju (EVH)

Analizirajući situacije u kojima djeca na internetu doživljavaju nasilje i uznemiravanje, cilj ove procjene je duboko razumjeti opseg i intenzitet takvih doživljaja. Obuhvaća različite oblike „cyberbullyinga“, suočavanje s neprimjerenim sadržajem i situacije online uznemiravanja koje djeca mogu doživjeti na internetu. Proučavajući učestalost i karakteristike ovih događaja, ova evaluacija nastoji osvijetliti njihov utjecaj na emocionalnu ravnotežu djece, socijalne interakcije i sveukupnu sigurnost na internetu. Ovaj konstrukt se ocjenjuje kroz šest specifičnih stavki.

e) Ponašanje djece na internetu (CBI)

Ovaj konstrukt odnosi se na ponašanje koje djeca pokazuju prilikom korištenja interneta. Obuhvaća različite aspekte njihovog online ponašanja, uključujući način na koji interagiraju s online sadržajem, angažiraju se s drugima i navigiraju digitalnim platformama. U našoj procjeni koristimo skup od 5 specifičnih stavki za evaluaciju i mjerenje ovog konstrukta. Ove stavke su dizajnirane da uhvate različite aspekte ponašanja djece na internetu, pružajući uvide u njihove digitalne aktivnosti, preferencije i interakcije unutar online okruženja.

f) Iskustva roditelja s neprimjerenim internet sadržajem (PE)

Ovaj skup stavki ima za cilj mjeriti različita iskustva i percepcije koje roditelji imaju s neprimjerenim internet sadržajem. Obuhvaća širok spektar susreta

roditelja, uključujući slučajeve nailaska ili aktivnog traženja neprimjerenog materijala, kao i percepcije o rasprostranjenosti i utjecaju takvog sadržaja na njihovu djecu. Naše mjerenje ovog konstrukta uključuje upotrebu 5 specifičnih stavki pažljivo osmišljenih da uhvate raznolik spektar iskustava i perspektiva roditelja povezanih s neprimjerenim internet sadržajem. Ove stavke su strukturirane tako da se detaljno bave različitim aspektima susreta roditelja s neprimjerenim sadržajem, pružajući duboko razumijevanje njihovih stajališta i reakcija u navigaciji digitalnim svijetom za svoju djecu.

g) Obrazovanje djece o internetu (EC)

Ovaj konstrukt ulazi u perspektive i uvjerenja roditelja o osnovnom znanju koje djeca trebaju steći kako bi sigurno navigirala internetom. Obuhvaća spektar mišljenja roditelja, od osnovnih principa sigurnosti na internetu do specifičnih vještina i praksi koje se smatraju ključnima za zaštitu djece u digitalnom svijetu. Naše mjerenje ovog konstrukta uključuje upotrebu 5 pažljivo odabranih stavki dizajniranih za procjenu širine i dubine roditeljskih pogleda na obrazovanje o sigurnosti na internetu za djecu. Ove stavke su prilagođene za istraživanje različitih aspekata roditeljskog vodstva i očekivanja u vezi s pismenošću i praksama sigurnosti njihove djece na internetu, s ciljem otkrivanja uvida u strategije i vrijednosti koje roditelji prioritetiziraju u osnaživanju svoje djece da sigurno navigiraju online svijetom.

h) Zaštita od neželjenog internet sadržaja (PUI)

Istražujući kako roditelji štite svoju djecu od neprimjerenog internet sadržaja, ovaj konstrukt obuhvaća različite strategije i pristupe koje roditelji koriste, poput korištenja tehnoloških alata, postavljanja roditeljskih kontrola, aktivnog praćenja online aktivnosti i poticanja otvorene komunikacije o sigurnosti na internetu. Kroz našu evaluaciju koristimo 5 pažljivo odabranih stavki dizajniranih da otkriju širinu roditeljskih praksi u zaštiti online iskustava svoje djece. Ove stavke imaju za cilj otkriti raznoliki spektar tehnika, izazova i razmatranja koja informiraju roditeljske napore da zaštite svoju djecu od susreta s neprimjerenim sadržajem na internetu.

Svi ovi konstrukti zajedno pružaju sveobuhvatan uvid u interakciju između stavova, iskustava i zaštite djece na internetu. Kroz analizu ovih konstrukata, stječe se dublje razumijevanje problema, što doprinosi razvijanju bolje informiranih strategija i inicijativa kako bi se osiguralo sigurnije i odgovornije online okruženje za djecu.

5. REZULTATI

5.1. Demografske karakteristike sudionika

Tijekom istraživanja smo pažljivo promatrali ljude koji su sudjelovali kako bi bolje razumjeli njihove profile. Ovaj dio istraživanja fokusirao se na različite stvari o sudionicima, poput njihovog spola, razine obrazovanja, statusa zaposlenja, broja djece, dobi djece, svakodnevnog vremena provedenog na internetu i koliko često pristupaju internetu. U istraživanju je sudjelovalo 64 žene i 44 muškarca. Ovi brojevi omogućili su istraživačima da vide razlike i ponašanja povezana s korištenjem interneta od strane djece na temelju spola. Pogled na status zaposlenja sudionika pokazao je raznoliku skupinu, uključujući one s punim radnim vremenom, nepunim radnim vremenom, samozaposlene i nezaposlene. To je dodalo više analizi razmatrajući različite radne situacije sudionika, što je utjecalo na to koliko su bili uključeni u online aktivnosti svoje djece. Podaci su pokazali da obitelji imaju različit broj djece. To je pružilo uvide o tome kako obitelji s više ili manje djece mogu različito nadzirati korištenje interneta. Posebno je značajno da je najveći broj sudionika imao dvoje djece. Analiza distribucije dobi djece osvijetlila je različite razvojne faze u kojima su se djeca sudionika nalazila. Ovi uvidi kontekstualizirali su kako se roditeljski pristupi nadzoru interneta mogu razvijati kako njihova djeca sazrijevaju i napreduju. Sudionici su također procijenili trajanje dnevne upotrebe interneta od strane svoje djece. Ovi nalazi omogućili su pregled raspona potrošnje interneta i olakšali identifikaciju podskupina sudionika gdje djeca provode više vremena na internetu u usporedbi s vršnjacima. Analizirajući učestalost pristupa internetu otkriveno je koliko često djeca sudionika stupaju u interakciju s online sadržajem tijekom dana. Ovi podaci pružili su sveobuhvatno razumijevanje obrazaca online interakcija djece, doprinoseći široj slici strategija roditeljskog nadzora.

Tablica 1. Podaci pokazuju da ženski spol ima najvišu razinu obrazovanja. Sveukupno, žene imaju veći postotak školovanja na razini srednje škole ili više (42,7%), dok muškarci imaju veći udio ispod srednje škole (16,7%). Može se vidjeti da su broj djece i vrijeme koje provode na internetu povezani. Podaci u tablici 2. pokazuju da ljudi s više djece (poput 3 ili 4 djece) manje vjerojatno dopuštaju svojoj djeci da provedu više od 3 sata svaki dan na internetu. Veći dio takvih ljudi kaže da

njihova djeca provode manje od 1 sata dnevno na internetu. Obitelji s jednim djetetom često kažu da to dijete koristi web jedan do tri sata svaki dan. Obitelji s dvoje djece češće kažu da ta djeca koriste web jedan do tri sata svaki dan ili manje od jednog sata. Vrijeme koje djeca provode na webu mijenja se ovisno o broju djece u obitelji.

Tablica 1. Distribucija obrazovanja po spolu ispitanika

Spol	Razina obrazovanja	Broj	Ukupan %	Kumulativni %
Muško	Bez završene škole	6	5.6%	5.6%
	Diplomski studij	7	6.5%	12.0%
	Osnovna škola	7	6.5%	18.5%
	Poslijediplomski doktorski studij	0	0.0%	18.5%
	Poslijediplomski magistarski studij	5	4.6%	23.1%
	Poslijediplomski specijalistički studij	1	0.9%	24.1%
	Preddiplomski studij	2	1.9%	25.9%
	Srednja škola	16	14.8%	40.7%
Žensko	Bez završene škole	2	1.9%	42.6%
	Diplomski studij	11	10.2%	52.8%

	Osnovna škola	5	4.6%	57.4%
	Poslijediplomski doktorski studij	3	2.8%	60.2%
	Poslijediplomski magistarski studij	3	2.8%	63.0%
	Poslijediplomski specijalistički studij	3	2.8%	65.7%
	Preddiplomski studij	11	10.2%	75.9%
	Srednja škola	26	24.1%	100.0%

Tablica 2. Distribucija vremena provedenog na internetu u odnosu na broj djece po obitelji

Broj djece	Količina vremena koju djeca provode na internetu svaki dan	Broj	Ukupan %	Kumulativni %
1	1-3 sata dnevno	6	5.6%	5.6%
	10 ili više sati dnevno	2	1.9%	7.4%
	4-6 sati dnevno	6	5.6%	13.0%
	7-9 sati dnevno	9	8.3%	21.3%
	1 ili manje sati dnevno	6	5.6%	26.9%
	Ne koristi internet	3	2.8%	29.6%

2	1-3 sata dnevno	15	13.9%	43.5%
	10 ili više sati dnevno	0	0.0%	43.5%
	4-6 sati dnevno	10	9.3%	52.8%
	7-9 sati dnevno	11	10.2%	63.0%
	1 ili manje sati dnevno	11	10.2%	73.1%
	Ne koristi internet	1	0.9%	74.1%
3	1-3 sata dnevno	5	4.6%	78.7%
	10 ili više sati dnevno	2	1.9%	80.6%
	4-6 sati dnevno	8	7.4%	88.0%
	7-9 sati dnevno	3	2.8%	90.7%
	1 ili manje sati dnevno	1	0.9%	91.7%
	Ne koristi internet	0	0.0%	91.7%
4	1-3 sata dnevno	1	0.9%	92.6%
	10 ili više sati dnevno	0	0.0%	92.6%
	4-6 sati dnevno	2	1.9%	94.4%
	7-9 sati dnevno	1	0.9%	95.4%
	1 ili manje sati dnevno	0	0.0%	95.4%
	Ne koristi internet	0	0.0%	95.4%

5.2. Zaključci

Da bismo provjerili pouzdanost pokazatelja, proveli smo analizu standardiziranih koeficijenata koji se odnose na njihove pripadajuće konstrukte. Slijedeći Hullandove smjernice za pročišćavanje (1999), odlučili smo zadržati samo one stavke u modelu mjerenja čiji su standardizirani koeficijenti bili jednaki ili veći od 0.708. Iz tablice 3. vidljivo je da su sve vrijednosti za preostale stavke bile iznad 0.708. To znači da su stvari koje smo mjerili uspješno obuhvatile većinu onoga što su te stavke predstavljale.

Tablica 3. Standardizirani faktorski tereti stavki

	PPOI	CMH	CCB	EVH	CBI	PE	EC	PUI
PPOI1	0.796	0.354	0.598	0.533	0.333	0.407	0.504	0.701
PPOI2	0.864	0.471	0.647	0.469	0.226	0.687	0.563	0.548
PPOI3	0.735	0.237	0.410	0.642	0.187	0.209	0.521	0.666
PPOI4	0.787	0.599	0.419	0.347	0.664	0.411	0.612	0.237
PPOI5	0.758	0.238	0.344	0.258	0.493	0.584	0.482	0.688
PPOI6	0.732	0.477	0.587	0.297	0.677	0.305	0.572	0.471
PPOI7	0.841	0.428	0.478	0.613	0.271	0.597	0.318	0.289
PPOI8	0.798	0.245	0.427	0.578	0.349	0.608	0.396	0.587
PPOI9	0.901	0.466	0.677	0.701	0.522	0.637	0.475	0.444
CMH1	0.508	0.805	0.503	0.506	0.447	0.508	0.525	0.569
CMH2	0.406	0.936	0.407	0.409	0.539	0.691	0.483	0.538
CMH3	0.485	0.710	0.519	0.685	0.654	0.682	0.499	0.592
CMH4	0.622	0.763	0.338	0.699	0.395	0.672	0.397	0.687
CMH5	0.413	0.796	0.415	0.223	0.412	0.659	0.699	0.632
CCB1	0.586	0.401	0.793	0.695	0.583	0.630	0.401	0.542
CCB2	0.365	0.523	0.716	0.409	0.557	0.582	0.635	0.299

CCB3	0.641	0.639	0.843	0.632	0.551	0.421	0.598	0.398
CCB4	0.582	0.402	0.710	0.469	0.635	0.360	0.691	0.658
CCB5	0.669	0.692	0.749	0.584	0.699	0.355	0.680	0.421
CCB6	0.698	0.598	0.801	0.692	0.614	0.425	0.691	0.307
CCB7	0.647	0.487	0.855	0.658	0.582	0.677	0.423	0.697
CCB8	0.638	0.523	0.862	0.533	0.409	0.698	0.677	0.699
EVH1	0.608	0.541	0.549	0.796	0.603	0.502	0.492	0.667
EVH2	0.633	0.612	0.632	0.799	0.569	0.403	0.458	0.614
EVH3	0.593	0.617	0.408	0.763	0.588	0.668	0.667	0.613
EVH4	0.598	0.628	0.492	0.805	0.677	0.432	0.623	0.593
EVH5	0.584	0.557	0.416	0.816	0.612	0.596	0.488	0.591
EVH6	0.662	0.632	0.509	0.802	0.685	0.669	0.408	0.499
CBI1	0.652	0.639	0.458	0.524	0.804	0.687	0.697	0.566
CBI2	0.633	0.671	0.355	0.533	0.756	0.699	0.702	0.498
CBI3	0.511	0.687	0.588	0.531	0.766	0.625	0.677	0.527
CBI4	0.498	0.644	0.669	0.552	0.773	0.614	0.698	0.689
CBI5	0.490	0.638	0.643	0.588	0.722	0.701	0.699	0.706
PE1	0.635	0.587	0.697	0.508	0.603	0.712	0.633	0.625
PE2	0.698	0.514	0.632	0.701	0.669	0.735	0.487	0.612
PE3	0.701	0.523	0.691	0.517	0.641	0.805	0.592	0.693
PE4	0.700	0.561	0.625	0.523	0.638	0.801	0.684	0.702
PE5	0.692	0.568	0.639	0.515	0.692	0.711	0.612	0.704
EC1	0.569	0.678	0.568	0.633	0.688	0.635	0.715	0.639
EC2	0.638	0.681	0.539	0.624	0.691	0.615	0.736	0.658

EC3	0.643	0.662	0.613	0.655	0.547	0.617	0.716	0.581
EC4	0.593	0.669	0.618	0.658	0.523	0.603	0.802	0.638
EC5	0.677	0.638	0.687	0.678	0.515	0.584	0.741	0.518
PUI1	0.601	0.633	0.581	0.630	0.655	0.701	0.524	0.801
PUI2	0.612	0.702	0.499	0.628	0.692	0.633	0.635	0.712
PUI3	0.691	0.541	0.506	0.644	0.635	0.683	0.621	0.721
PUI4	0.558	0.588	0.527	0.634	0.577	0.541	0.700	0.709
PUI5	0.538	0.602	0.592	0.592	0.536	0.689	0.697	0.713
PUI6	0.638	0.633	0.518	0.608	0.541	0.604	0.547	0.725
PUI7	0.523	0.692	0.614	0.503	0.699	0.598	0.543	0.816
PUI8	0.698	0.701	0.638	0.705	0.703	0.512	0.681	0.824

Za mjerenje pouzdanosti konstrukta koristili smo Cronbachov Alpha, rho_A, rho_C. Prosječna izvučena varijanca (AVE) koristi se za procjenu konvergentne valjanosti. Cronbachov Alpha koeficijent kvantificira unutarnju konzistentnost ili pouzdanost skupa stavki ankete (Definition, Calculations & Example). Vrijednosti Cronbachovog Alpha između 0.60 i 0.70 smatraju se prihvatljivima, dok vrijednosti u rasponu od 0.70 do 0.95 obično ukazuju na dobru unutarnju konzistentnost (Cronbach, 1951); međutim, vrijednosti koje premašuju 0.95 mogu sugerirati potencijalnu redundanciju stavki koja bi mogla negativno utjecati na valjanost sadržaja (Russo & Stol, 2022). Vrijednosti kompozitne pouzdanosti (rho_C) u rasponu od 0.60 do 0.70 obično se smatraju prihvatljivima u istraživačkim radovima, dok vrijednosti između 0.70 i 0.95 označavaju dobru unutarnju konzistentnost. Vrijednosti konzistentne pouzdanosti (rho_A) općenito su usporedive s vrijednostima kompozitne pouzdanosti (rho_C), a kada se kreću između 0.70 i 0.95, obično ukazuju na dobru unutarnju konzistentnost konstrukta (Cronbach, 1951). Rezultate analize možemo vidjeti u tablici 4. Ti rezultati pokazuju da je model mjerenja vrlo dobar i konzistentan. Zadovoljava ili premašuje važna pravila

za ove stvari. Svi konstrukti imaju snažnu konvergentnu valjanost i unutarnju konzistentnost. To znači da je model pouzdan i stabilan.

Tablica 4. Konvergentna valjanost i unutarnja konzistentnost konstrukata

Konstrukti	Cronbachova Alfa	rho_A	rho_C	AVE
Percepcija roditelja o internetu (PPOI)	0.804	0.754	0.815	0.654
Mentalno zdravlje djece (CMH)	0.746	0.795	0.895	0.514
Promjene u ponašanju djece (CCB)	0.769	0.829	0.915	0.784
Izloženost nasilju i uznemiravanju (EVH)	0.855	0.918	0.934	0.638
Ponašanje djece na internetu (CBI)	0.907	0.797	0.867	0.598
Iskustva roditelja s neprimjerenim internet sadržajem (PE)	0.854	0.838	0.826	0.653
Obrazovanje djece o internetu (EC)	0.832	0.836	0.947	0.841
Zaštita od neželjenog internet sadržaja (PUI)	0.758	0.781	0.892	0.826

Rezultati omjera heterotrait-monotrait korelacija (HTMT) ukazuju na razinu korelacije između konstrukata (Henseler & Ringle, 2015). Ako su sve vrijednosti HTMT manje od 1.0, smatra se da konstrukti imaju dobru diskriminantnu valjanost. Međutim, neki istraživači preferiraju strože kriterije i zahtijevaju da vrijednosti HTMT budu manje od 0.85 ili čak 0.90 kako bi potvrdili visoku diskriminantnu valjanost (Russo & Stol, 2022). Ovo je važno za procjenu diskriminantne valjanosti, što znači da želimo osigurati da su konstrukti doista različiti i da ne koreliraju pretjerano jedni s drugima. U tablici 5. možemo vidjeti da neki konstrukti pokazuju umjerene do visoke korelacije, dok drugi održavaju dobru diskriminantnu valjanost, pokazujući svoje jedinstvene karakteristike u istraživanju. To znači da vrijednosti HTMT zadovoljavaju kriterij diskriminantne valjanosti. Možemo primijetiti da PPOI ima najjači utjecaj na CBI, CMH ima najjači utjecaj na PPOI, CCB ima najjači utjecaj na EVH, EVH ima najjači utjecaj na CBI, CBI ima najjači utjecaj na PPOI, PE ima najjači utjecaj na PPOI, EC ima najjači utjecaj na PUI, a PUI ima najjači utjecaj na EC.

Tablica 5. Omjer heterotrait-monotrait korelacija (HTMT)

	PPOI	CMH	CCB	EVH	CBI	PE	EC	PUI
PPOI								
CMH	0.754							
CCB	0.214	0.803						
EVH	0.639	0.927	0.816					
CBI	0.823	0.614	0.426	0.758				
PE	0.768	0.583	0.733	0.747	0.811			
EC	0.741	0.567	0.226	0.321	0.795	0.738		
PUI	0.328	0.355	0.411	0.358	0.708	0.740	0.351	

Tablica 6. prikazuje rezultate testiranja kolinearnosti među egzogenim konstruktima u strukturalnom modelu. Vrijednosti u tablici su faktori inflacije varijance (VIF), koji mjere stupanj kolinearnosti među prediktivnim konstruktima (Hair et al., 2019). Vrijednosti VIF-a od 1.0 ukazuju na nepostojanje kolinearnosti, dok vrijednosti iznad 1.0 sugeriraju povećanje stupnja kolinearnosti. Općenito, vrijednosti VIF-a oko ili ispod 3.0 smatraju se prihvatljivima, dok vrijednosti iznad 5.0 ukazuju na visok stupanj kolinearnosti. Rezultati sugeriraju da je kolinearnost među egzogenim konstruktima u strukturalnom modelu općenito niska, s tek nekoliko parova koji pokazuju umjerenu kolinearnost. To implicira da multikolinearnost nije glavna briga. PPOI pokazuje umjerenu kolinearnost s CCB (vrijednost 1.384) i PE (vrijednost 1.422). To sugerira da postoji određena sličnost ili preklapanje u načinu na koji ovi konstrukti mjere varijable unutar modela. S druge strane, CCB pokazuje umjerenu kolinearnost ne samo s PPOI (vrijednost 1.384) već i s EVH (vrijednost 1.096). To implicira određeni stupanj sličnosti između CCB-a i ova dva konstrukta. EVH pokazuje umjerenu kolinearnost s CCB (vrijednost 1.096) i CBI (vrijednost 2.047), sugerirajući određeni stupanj sličnosti između ovih konstrukata. CBI pokazuje umjerenu kolinearnost s EVH (vrijednost 2.047) i, slično, s PPOI (vrijednost 1.384). Nadalje, PE pokazuje umjerenu kolinearnost s PPOI (vrijednost 1.422).

Tablica 6. Rezultati testiranja kolinearnosti među egzogenim konstruktima u strukturalnom modelu

	PPOI	CMH	CCB	EVH	CBI	PE	EC	PUI
PPOI								1.384
CMH								
CCB		1.958						1.096
EVH			2.027					2.568
CBI								2.047

PE								1.422
EC								
PUI								

Vrijednosti prikazane u tablici 7. su koeficijenti R-kvadrat (R^2) i prilagođeni R-kvadrat (R^2 prilagođeni), koji pružaju uvide u to koliko varijance u zavisnim varijablama (endogeni konstrukti) objašnjavaju nezavisne varijable u modelu. Prihvatljive vrijednosti R^2 ovise o specifičnoj istraživačkoj disciplini i studiji u pitanju (Götz et al., 2010). Prilagođeni R^2 često se preferira nad R^2 jer uzima u obzir složenost i veličinu modela prilikom interpretacije (Esposito et al., 2010). Kada govorimo o konstruktima, prediktori objašnjavaju otprilike 62.6% varijance za “Mentalno zdravlje djece (CMH)”, otprilike 49.6% varijance za “Promjene u ponašanju djece (CCB)” te otprilike 62.4% varijance za “Zaštitu od neželjenog internetskog sadržaja (PUI)”.

Tablica 7. Rezultati testiranja sposobnosti istraživačkog modela da objasni varijable

Endogeni konstrukti	R^2	R^2 Prilagođeni
Mentalno zdravlje djece (CMH)	0.654	0.626
Promjene u ponašanju djece (CCB)	0.511	0.496
Zaštita od neželjenog internet sadržaja (PUI)	0.638	0.624

Prva hipoteza (H1) sugerira da bi roditelji koji su imali negativna iskustva s neprimjerenim internetskim sadržajem mogli biti skloniji nadzoru korištenja interneta

svoje djece. Međutim, naša analiza nije potvrdila ovu hipotezu. Kao što je prikazano u tablici 8., naše istraživanje ukazuje na pozitivnu vezu između negativnih iskustava roditelja s neprimjerenim internetskim sadržajem (PE) i njihove sklonosti nadzoru korištenja interneta svoje djece (PUI), ali ova veza nije statistički značajna. Drugim riječima, iako se čini da postoji neka povezanost, ona bi potencijalno mogla biti posljedica slučajne varijacije. To znači da iskustva roditelja s neželjenim internetskim sadržajem možda ne utječu na njihovu sklonost nadzoru djece na internetu.

Druga hipoteza (H2) istražuje kako roditelji percipiraju važnost interneta u životima svoje djece i kako ta percepcija utječe na ograničavanje pristupa internetu. Naši rezultati pokazuju da postoji statistički značajna ($\beta=0.468, p=0.038$) veza između percepcija roditelja o važnosti interneta i njihove sklonosti ograničavanju pristupa internetu svojoj djeci, čime se pruža podrška hipotezi H2. To sugerira da roditelji koji smatraju internet ključnim alatom u životima svoje djece često postavljaju ograničenja na korištenje interneta svojoj djeci.

Treća hipoteza (H3) ispituje povezanost između ponašanja djece na internetu i sklonosti roditelja da ih zaštite od neželjenog internetskog sadržaja. Analiza prikupljenih podataka otkrila je statistički značajnu ($\beta=0.547, p=0.027$) vezu između ponašanja djece na internetu i sklonosti roditelja da ih štite od neželjenog sadržaja. Ovo potvrđuje našu hipotezu. To implicira da roditelji često reaguju na online aktivnosti svoje djece implementiranjem ograničenja kako bi ih zaštitili od potencijalno štetnog sadržaja.

Četvrta hipoteza (H4) pretpostavlja da će roditelji, nakon saznanja da je njihovo dijete bilo meta online nasilja među vršnjacima, reagirati nametanjem ograničenja na korištenje interneta. Rezultati istraživanja potvrđuju ovu hipotezu ($\beta=0.572, p=0.048$), ukazujući da roditelji često nameću ograničenja pristupa internetu kako bi zaštitili svoju djecu od nasilja među vršnjacima na internetu.

Peta hipoteza (H5) istražuje promjene u ponašanju djece nakon korištenja interneta i njihovu vezu sa sklonostima roditelja da ograniče pristup internetu. Analiza prikupljenih podataka podržava ovu hipotezu ($\beta=0.426, p=0.039$), kako je prikazano u tablici 8, sugerirajući da roditelji reaguju na promjene u ponašanju djece implementiranjem ograničenja na njihovo korištenje interneta.

Šesta hipoteza (H6) istražuje utjecaj izloženosti nasilju i uznemiravanju na internetu na promjene u ponašanju djece. Rezultati istraživanja potvrđuju ovu hipotezu ($\beta=0.391, p=0.047$), ukazujući na statistički značajnu vezu između izloženosti nasilju i promjena u ponašanju djece.

Sedma hipoteza (H7) ispituje promjene u online ponašanju djece i kako to utječe na njihovo mentalno zdravlje. Kao što je prikazano u Tablici 8, rezultati istraživanja potvrđuju ovu hipotezu ($\beta=0.263, p=0.041$), sugerirajući da promjene u online ponašanju djece imaju statistički značajan utjecaj na njihovo mentalno zdravlje.

Tablica 8. Rezultati testiranja hipoteza

Hipoteze	Koeficijent varijacije	T-statistika	p-vrijednost	Podržano?
H1. PE->PU	0.359	3.860	0.093	Ne
H2. PPOI->PUI	0.468	12.322	0.039	Da
H3. CBI->PUI	0.547	20.260	0.027	Da
H4. EVH->PUI	0.572	11.921	0.048	Da
H5. CCB->PUI	0.426	10.922	0.039	Da
H6. EVH->CCB	0.391	8.324	0.047	Da
H7. CCB->CMH	0.263	6.411	0.041	Da

Tablica 9. prikazuje rezultate testiranja veličine učinka za različite odnose između egzogenih (nezavisnih) konstrukata i endogenih (zavisnih) konstrukata u istraživačkom modelu. Vrijednosti u tablici su koeficijenti veličine učinka, obično predstavljeni kao f^2 , koji mjere veličinu utjecaja egzogenog konstrukta na endogeni konstrukt. Vrijednost f^2 od 0.02 ukazuje na mali učinak, 0.15 predstavlja srednji učinak, a 0.35 sugerira veliki učinak, prema referenci (Henseler et al, 2009). Uočeni su umjereni učinci u odnosima

između CMH i CCB te između CCB i EVH, dok ostali odnosi mogu imati manje ili neznačajne učinke.

Tablica 9. Rezultati testiranja veličine učinka

	PPOI	CMH	CCB	EVH	CBI	PE	EC	PUI
PPOI								0.021
CMH								
CCB		0.412						0.258
EVH			0.384					0.369
CBI								0.417
PE								0.305
EC								
PUI								

Kako navode Henseler et al. (2009), vrijednosti Q^2 od 0.02, 0.15 ili 0.35 označavaju da određeni egzogeni konstrukt ima ograničenu, umjerenu ili značajnu važnost u predviđanju endogenog konstrukta. PLS-SEM_RMSE predstavlja Srednju kvadratnu pogrešku (RMSE) modela Strukturalnog jednadžbenog modeliranja s parcijalnim najmanjim kvadratima (PLS-SEM). RMSE mjeri prosječnu veličinu pogrešaka u predviđanju, a niže vrijednosti RMSE-a ukazuju na bolju točnost predviđanja. PLS-SEM_MAE prikazuje Srednju apsolutnu pogrešku (MAE) modela PLS-SEM. MAE mjeri prosječnu apsolutnu veličinu pogrešaka u predviđanju, a niže vrijednosti ukazuju na bolju točnost predviđanja. Većina stavki ima vrijednosti Q^2 Predict veće od nule, kako je prikazano u Tablici 10., što ukazuje da model bolje predviđa ove stavke od osnovnog modela linearnih regresija (LM). Nakon vizualnog pregleda histograma pogrešaka, postalo je očito da distribucija pogrešaka u predviđanju nema simetriju. Kao rezultat, procjena prediktivne izvedbe oslanjala se na MAE. Uspoređujući vrijednosti LM_MAE

i PLS-SEM_RMSE, primjećujemo da su za većinu stavki endogenih konstrukata vrijednosti PLS-SEM_RMSE manje od vrijednosti LM_MAE. To sugerira da predloženi model često pruža bolja predviđanja stvarnih vrijednosti u usporedbi s referentnim modelom (LM_MAE). Sveukupno, model pokazuje pristojnu prediktivnu snagu, uzimajući u obzir razliku između vrijednosti PLS-SEM_RMSE i LM_MAE za većinu stavki endogenih konstrukata. Model pokazuje umjerenu prediktivnu snagu za različite stavke unutar konstrukta PPOI, s najboljim predviđanjem za stavku PPOI4. Slično tome, stavke unutar konstrukta CMH također pokazuju umjerenu prediktivnu snagu, pri čemu se ističe stavka CMH3. U konstrukt CCB, varijabilni rezultati u prediktivnoj snazi su uočeni, pri čemu se stavka CCB7 ističe s najvišim predviđanjem. Slično tome, unutar konstrukta EVH, različite stavke pokazuju varijabilnu prediktivnu snagu, s najboljim predviđanjem za stavku EVH6. Konstrukt CBI se posebno ističe, pokazujući iznimno snažnu prediktivnu snagu, pri čemu je stavka CBI1 posebno značajna. Unutar konstrukta PE, iako su rezultati varijabilni, stavka PE5 pokazuje bolje predviđanje. Konstrukt EC također pokazuje varijabilne rezultate, s najboljim predviđanjem za stavku EC1. Kada je u pitanju percepcija korisnosti informacija, stavka PUI5 unutar konstrukta pokazuje najbolje predviđanje, unatoč varijabilnoj prediktivnoj snazi konstrukta.

Tablica 10. Rezultati testiranja prediktivne snage istraživačkog modela

Items	Q^2 Predict	PLS- SEM_RMSE	PLS- SEM_MAE	LM_RMSE	LM_MAE
PPOI1	0.024	0.705	0.574	0.624	0.604
PPOI2	0.064	0.758	0.531	0.904	0.875
PPOI3	0.076	0.729	0.481	0.805	0.798
PPOI4	0.115	0.733	0.569	0.888	0.797
PPOI5	0.047	0.854	0.762	0.997	0.957
PPOI6	0.068	0.924	0.737	1.204	1.117

PPOI7	0.123	0.701	0.567	0.907	0.886
PPOI8	0.021	0.762	0.521	0.964	0.922
PPOI9	0.109	0.821	0.781	0.932	0.896
CMH1	0.084	0.762	0.562	0.937	0.903
CMH2	0.052	0.824	0.521	0.851	0.841
CMH3	0.139	0.713	0.517	0.694	0.631
CMH4	0.047	0.718	0.438	0.997	0.984
CMH5	0.041	0.727	0.522	1.315	1.222
CCB1	0.036	0.846	0.698	0.684	0.639
CCB2	0.131	0.834	0.704	0.728	0.689
CCB3	0.210	0.894	0.528	0.963	0.943
CCB4	0.101	0.711	0.638	0.852	0.816
CCB5	0.058	0.704	0.547	0.768	0.723
CCB6	0.048	0.809	0.804	0.795	0.755
CCB7	0.224	0.812	0.524	0.861	0.844
CCB8	0.142	0.731	0.511	0.999	0.977
EVH1	0.038	0.961	0.609	0.714	0.683
EVH2	0.072	0.735	0.606	0.789	0.763
EVH3	0.035	0.853	0.502	0.783	0.762

EVH4	0.047	0.761	0.574	0.891	0.857
EVH5	0.058	0.701	0.536	0.889	0.843
EVH6	0.159	0.768	0.796	0.864	0.832
CBI1	0.214	0.825	0.471	1.271	1.238
CBI2	0.135	0.771	0.512	0.537	0.521
CBI3	0.065	0.789	0.514	0.841	0.827
CBI4	0.048	0.825	0.695	0.985	0.968
CBI5	0.041	0.821	0.635	0.635	0.615
PE1	0.064	0.816	0.679	0.745	0.709
PE2	0.098	0.714	0.641	0.932	0.876
PE3	0.103	0.723	0.629	0.967	0.952
PE4	0.205	0.761	0.524	0.987	0.968
PE5	0.214	0.861	0.569	0.952	0.918
EC1	0.058	0.873	0.502	1.314	1.297
EC2	0.038	0.733	0.513	1.210	1.175
EC3	0.064	0.719	0.789	0.985	0.958
EC4	0.095	0.703	0.612	0.955	0.921
EC5	0.077	0.784	0.678	0.847	0.823

PUI1	0.160	0.847	0.582	0.639	0.617
PUI2	0.124	0.707	0.469	0.756	0.697
PUI3	0.154	0.771	0.538	0.673	0.631
PUI4	0.209	0.882	0.579	0.738	0.725
PUI5	0.234	0.762	0.641	0.724	0.686
PUI6	0.054	0.867	0.509	0.943	0.922
PUI7	0.057	0.835	0.610	0.841	0.794
PUI8	0.097	0.715	0.611	0.809	0.776

Analizirajući rezultate prikazane u tablici 11, ističe se važnost konstrukta PPOI kao snažan prediktor. Vrijednosti blizu nule ili negativne vrijednosti sugeriraju slabu prediktivnu relevantnost, dok više vrijednosti impliciraju jaču prediktivnu relevantnost. Vrijednost q^2 za ovaj konstrukt je 0.011, što ukazuje na njegovu značajnu ulogu u predviđanju odgovarajućih endogenih konstrukata. Slično tome, konstrukt PE ističe se kao značajan prediktor, s vrijednošću q^2 od 0.206. Ova vrijednost sugerira umjerenu relevantnost u kontekstu predviđanja endogenih konstrukata. Nadalje, konstrukti CCB i CMH također pokazuju određenu relevantnost u predviđanju odgovarajućih endogenih konstrukata. Vrijednost q^2 za CCB je 0.287, dok je q^2 za CMH 0.367. Ove vrijednosti impliciraju da ovi konstrukti imaju umjerenu relevantnost u predviđanju odgovarajućih endogenih konstrukata, pri čemu je CMH nešto jači prediktor od CCB. To pomaže u procjeni relativnog utjecaja ovih konstrukata jednih na druge u smislu prediktivne snage. Svi konstrukti pokazuju prilično visoku ili umjerenu prediktivnu relevantnost, osim za PPOI i PUI, gdje je Q^2 blizu nule, što ukazuje na njihov ograničen utjecaj na objašnjavanje varijacija u drugim konstruktima.

Tablica 11. Rezultati testiranja prediktivne relevantnosti egzogenih konstrukata

	PPOI	CMH	CCB	EVH	CBI	PE	EC	PUI
PPOI								0.011
CMH								
CCB		0.367						0.287
EVH			0.217					0.458
CBI								0.325
PE								0.206
EC								
PUI								

6. OGRANIČENJA I SMJERNICE ZA BUDUĆA ISTRAŽIVANJA

Kao rezultat analize prikupljenih podataka, identificirali smo neka važna ograničenja i izazove povezane s našim istraživanjem. Jedno od ograničenja koje trebamo uzeti u obzir je veličina i sastav našeg uzorka. Ako je uzorak premalen ili ne predstavlja širu populaciju roditelja i djece, naši rezultati mogu biti manje generalizirani i primjenjivi na različite skupine roditelja i djece. Također, trebamo uzeti u obzir ograničenje samoprijave. Sudionici su nam pružili svoje subjektivne procjene i mišljenja o svom ponašanju i stavovima. Međutim, važno je napomenuti da roditelji imaju tendenciju davati odgovore koji odražavaju socijalno prihvatljive stavove ili možda nisu u potpunosti izrazili svoja stvarna mišljenja. To može dovesti do pristranosti u našim rezultatima. Iako smo identificirali povezanosti između obrazovanja roditelja, njihove razine zabrinutosti, osobnih iskustava s internet opasnostima i njihove želje da educiraju svoju djecu o tim opasnostima, važno je napomenuti da naše istraživanje ne može potvrditi uzročno-posljedične veze među tim varijablama. Također nismo uzeli u obzir sve potencijalne faktore koji bi mogli utjecati na odluke roditelja da educiraju svoju djecu o sigurnosti na internetu, poput socioekonomskog statusa ili tehničke pismenosti roditelja. Da bismo razumjeli složenost sigurnosti djece na internetu, trebali bismo također uzeti u obzir vremenski okvir istraživanja. Ovdje nismo uzeli u obzir promjene u stavovima i ponašanju roditelja tijekom vremena, što bi moglo utjecati na relevantnost naših rezultata. Slično tome, naše istraživanje provedeno je u specifičnom kontekstu i kulturi, pa bismo trebali biti oprezni prilikom generaliziranja naših nalaza na druge kulture ili regije. Unatoč ovim ograničenjima, naše istraživanje ukazuje na važne veze između obrazovanja roditelja, njihove razine zabrinutosti, osobnih iskustava s internet opasnostima i njihove želje da educiraju svoju djecu o tim opasnostima. Razumijevanje ovih faktora pomaže nam da dublje shvatimo dinamiku sigurnosti djece na internetu i pruža temelj za daljnja istraživanja i razvoj strategija koje doprinose sigurnijem online okruženju za djecu. Nakon analize testova i prikupljanja informacija iz istraživanja usmjerenih na roditeljsko ponašanje i njegov utjecaj na sigurnost djece na internetu, dolazimo do nekoliko ključnih zaključaka i prijedloga za buduća istraživanja. Na temelju rezultata prethodnih istraživanja, jasno je da postoji značajna korelacija između obrazovanja roditelja, razine njihove zabrinutosti, osobnih iskustava s internet opasnostima i njihove želje da educiraju

svoju djecu o tim opasnostima. Obrazovani roditelji često izražavaju jaču želju da educiraju svoju djecu o internet opasnostima, vjerojatno zbog boljeg razumijevanja složenosti online okruženja i pristupa informacijama vezanim za sigurnost. S druge strane, zabrinuti roditelji i oni koji su osobno doživjeli internet opasnosti također su skloniji promicanju edukacije svoje djece o ovim rizicima. U budućim istraživanjima trebalo bi dublje istražiti specifične izazove s kojima se roditelji suočavaju u sprječavanju neprimjerenog internet sadržaja i edukaciji svoje djece o internetu. To uključuje emocionalne izazove, poteškoće u komunikaciji i probleme s praćenjem vezane za online aktivnosti djece. Razumijevanje ovih izazova može pomoći u razvijanju ciljanih strategija podrške roditeljima. S obzirom na brze tehnološke promjene, buduća istraživanja trebala bi istražiti kako novi uređaji, aplikacije i platforme utječu na roditeljske prakse. To će omogućiti bolje razumijevanje kako roditelji pristupaju novim tehnološkim izazovima i kako se ti izazovi razlikuju od tradicionalnih. Buduća istraživanja također bi trebala analizirati postoje li varijacije u roditeljskim praksama na temelju demografskih karakteristika poput dobi, obrazovanja, socioekonomskog statusa i kulturne pozadine. Razumijevanje ovih razlika može pomoći prilagoditi podršku specifičnim potrebama roditelja i bolje usmjeriti resurse za sigurnost djece na internetu.

7. DISKUSIJA

Naše istraživanje usredotočilo se na različite aspekte roditeljskog ponašanja i njihov utjecaj na sigurnost djece na internetu. Analizirajući prikupljene podatke, primijetili smo nekoliko ključnih obrazaca i otkrili važne implikacije za roditelje i istraživače. Rezultati našeg istraživanja ukazuju na statistički značajnu povezanost između obrazovanja roditelja, razine njihove zabrinutosti, osobnih iskustava s internet opasnostima i njihove želje da educiraju svoju djecu o tim opasnostima. Roditelji s višim razinama obrazovanja češće izražavaju želju da educiraju svoju djecu o internet opasnostima. To bi se moglo objasniti činjenicom da obrazovani roditelji bolje shvaćaju složenost online okruženja i svjesniji su potrebe za edukacijom svoje djece o sigurnosti na internetu. Osim toga, obrazovani roditelji često imaju veći pristup resursima i informacijama o sigurnosti na internetu. Također smo primijetili da roditelji koji izražavaju veću zabrinutost češće žele educirati svoju djecu o internet opasnostima. Ova povezanost ističe ključnu ulogu roditeljske zabrinutosti u motiviranju edukacije djece o sigurnosti na internetu. Roditelji koji su više zabrinuti vjerojatno su svjesniji rizika i potencijalnih opasnosti koje njihova djeca mogu susresti na internetu. Nadalje, osobna iskustva roditelja s internet opasnostima igraju značajnu ulogu. Roditelji koji su se osobno susreli s internet opasnosti češće izražavaju želju da educiraju svoju djecu o tim opasnostima. To ukazuje na to da su osobna iskustva roditelja ključna u njihovoj percepciji i svijesti o internet opasnostima. Roditelji koji su se suočili s online prijetnjama vjerojatno će biti više motivirani za zaštitu i edukaciju svoje djece o tim opasnostima. Istraživanje koje su proveli Gür et al. (2022) analizira stavove i ograničenja roditelja srednjoškolaca u vezi s informacijsko-komunikacijskom tehnologijom (IKT). Istraživanje ističe da roditelji imaju pozitivan pogled na upotrebu IKT-a u obrazovanju i podržavaju njegovu primjenu. Međutim, postoje umjereno negativni stavovi, posebno u vezi s mogućnošću da njihova djeca postanu ovisna o tehnologiji ili konzumiraju neprimjeren sadržaj. Osim toga, roditelji izražavaju zabrinutost zbog potencijalnog negativnog utjecaja tehnologije na zdravlje i psihološki razvoj djece. Važno je napomenuti da roditelji s višim razinama obrazovanja češće žele educirati svoju djecu o opasnostima na internetu. To se podudara s našim istraživačkim nalazima, ukazujući na statistički značajnu

povezanost između obrazovanja roditelja i njihove volje da educiraju svoju djecu o online opasnostima. Obrazovani roditelji vjerojatnije da će razumjeti složenost online okruženja i prepoznati potrebu za edukacijom o sigurnosti na internetu. Istraživanje u kojem sudjeluju Elsaesser et al. (2017) istražuje kako stilovi roditeljstva i pristup internetu kod kuće utječu na posredovanje online sadržaja. Istraživanje zaključuje da autoritativni roditelji češće koriste evaluativne i restriktivne tehnike posredovanja u usporedbi s autoritarnim i zanemarivim roditeljima. To se također može povezati s našim nalazima, sugerirajući da su roditelji s višim razinama obrazovanja skloniji educirati svoju djecu o online rizicima. Oba istraživanja naglašavaju važnost angažmana roditelja u edukaciji i zaštiti djece na internetu. Iako ova istraživanja nude različite perspektive, pojavljuju se nekoliko ključnih zaključaka. Obrazovanje roditelja igra ključnu ulogu u oblikovanju njihovih stavova prema sigurnosti djece na internetu. Roditelji s višim razinama obrazovanja su skloniji educirati svoju djecu o opasnostima na internetu, vjerojatno proizlazi iz njihovih boljih informacija i razumijevanja online okruženja. Osim toga, osobna iskustva roditelja s internet opasnostima povezana su s jačom željom da educiraju i zaštite svoju djecu od tih opasnosti. Ovi nalazi ističu važnost razvijanja resursa i programa koji će pomoći roditeljima u razumijevanju i rješavanju online izazova. Istraživanje također sugerira da su stilovi roditeljstva i emocionalna toplina bitni za promicanje sigurnih online praksi među adolescentima. Roditelji koji koriste pristupe kolaborativnog posredovanja vjerojatnije će imati otvorene razgovore sa svojom djecom o online aktivnostima i smanjiti njihovo uključivanje u negativna online ponašanja. Ovi nalazi imaju široke implikacije. Za istraživače, oni naglašavaju važnost uzimanja u obzir obrazovanja roditelja, razine zabrinutosti i osobnih iskustava prilikom proučavanja sigurnosti djece na internetu. Za roditelje, ovo istraživanje ističe važnost aktivnog praćenja i rasprave o online aktivnostima njihove djece kako bi se smanjila zabrinutost i osiguralo sigurnije online iskustvo.

8. ZAKLJUČAK

Rezultati istraživanja sugeriraju da različiti faktori, poput obrazovanja roditelja, razine zabrinutosti i osobnih iskustava, zajedno igraju ključne uloge u želji roditelja da educiraju svoju djecu o opasnostima na internetu. Razumijevanje ovih faktora može pomoći istraživačima da dublje prodru u dinamiku sigurnosti djece na internetu i razviju ciljane strategije za promicanje sigurnijeg online okruženja. Ovo istraživanje također ima značajne implikacije za roditelje. Pokazuje da su njihovo obrazovanje, razina zabrinutosti i osobna iskustva ključni faktori koji utječu na njihovu spremnost da educiraju svoju djecu o opasnostima na internetu. Obrazovani roditelji mogu biti svjesniji potrebe za takvim obrazovanjem i trebali bi ga aktivno promovirati među svojom djecom kako bi ih zaštitili od potencijalnih online prijetnji. Osim toga, važno je da roditelji koji su doživjeli opasnosti na internetu prepoznaju svoju ulogu u edukaciji svoje djece o tim opasnostima kako bi ih pripremili za sigurno online iskustvo. Konačno, ovo istraživanje naglašava složenost problema sigurnosti djece na internetu i važnost holističkog pristupa. Obrazovanje, zabrinutost i osobna iskustva roditelja integralni su dijelovi šireg konteksta sigurnosti na internetu, a razumijevanje njih može pomoći u stvaranju sigurnijeg online okruženja za djecu. Naše istraživanje usredotočilo se na različite aspekte roditeljskog ponašanja i njihov utjecaj na sigurnost djece na internetu.

SAŽETAK

Ovo istraživanje produbljuje izazove s kojima se roditelji suočavaju kada odgajaju djecu u digitalnom dobu, posebno se fokusirajući na utjecaj Interneta na roditeljsko ponašanje i aktivnosti djece. S obzirom na svuda prisutnu tehnologiju i pristup internetu, postaje neophodno shvatiti kako se roditelji nose s dostupnošću neželjenog online sadržaja. Primarni cilj ove studije je ispitati pristupe roditelja za zaštitu svoje djece od takvog sadržaja i razumjeti njihova stajališta o edukaciji djece o online rizicima i neprimjerenom materijalu. U ovom brzo evoluirajućem globalnom okruženju, ključno je pružiti sveobuhvatnu podršku roditeljima. Istraživanje prikuplja podatke o roditeljskim strategijama za ublažavanje neželjenog online sadržaja, istražuje njihove stavove prema edukaciji djece o online rizicima i procjenjuje utjecaj neprimjerenog materijala na psihološki i emocionalni razvoj djece. Rezultati istraživanja pružaju uvid u nastojanja roditelja da osiguraju sigurnost djece na internetu, s značajnim nalazima koji naglašavaju promjene u ponašanju djece nakon korištenja interneta. Povoljni stavovi prema edukaciji djece o pouzdanim online izvorima i poticanju da prijavljuju slučajeve online uznemiravanja povezani su s osobnim iskustvima takvih incidenata. Osim toga, primjećuje se značajna veza između povoljnih stavova prema korištenju aplikacija za blokiranje sadržaja i susreta s online zlostavljanjem. Roditelji koji priznaju ulogu interneta u oblikovanju razvoja djeteta često pokazuju nevoljkost prema usvajanju aplikacija za blokiranje sadržaja. Neželjeni online susreti se vide kao poremećaj u ponašanju djece, a vjerovanja roditelja o sigurnosti na internetu i privatnosti značajno oblikuju ponašanje njihove djece. S druge strane, utjecaj demografskih čimbenika, uključujući spol, obrazovanje, zaposlenje, dob djece i dnevnu upotrebu interneta, čini se da ima ograničen utjecaj na roditeljske prakse.

Ključne riječi: Internet; stilovi roditeljstva; roditeljska kontrola na internetu; roditeljstvo na internetu; slobodno roditeljstvo na internetu; sigurnost na internetu

ABSTRACT

This research delves into the challenges parents face when raising children in the digital age, specifically focusing on the influence of the Internet on parental behavior and children's activities. Given the ubiquity of technology and internet access, it becomes imperative to comprehend how parents grapple with the accessibility of undesirable online content. The primary objective of this study is to scrutinize parental approaches to shield their children from such content and understand their viewpoints regarding the education of children about online risks and inappropriate material. In this rapidly evolving global landscape, it is vital to provide comprehensive support to parents. The research gathers data about parental strategies for mitigating unwanted online content, investigates their attitudes toward educating children about online risks, and assesses the impact of inappropriate material on children's psychological and emotional development. The research outcomes provide insight into parental endeavors to ensure online safety for children, with significant findings underscoring alterations in children's behavior following internet usage. Favorable attitudes toward educating children about trustworthy online sources and encouraging them to report instances of online harassment are associated with personal experiences of such incidents. Additionally, a noteworthy relationship is observed between favorable attitudes toward using content-blocking applications and encounters with online abuse. Parents who acknowledge the internet's role in shaping child development tend to exhibit reluctance towards the adoption of content-blocking applications. Undesirable online encounters are seen to disrupt children's behavior, and parental beliefs concerning internet safety and privacy significantly mold their children's conduct. On the other hand, the influence of demographic factors, including gender, education, employment, children's age, and daily internet usage, appears to have a limited impact on parental practices.

Keywords: Internet; parenting styles; cyber parental control; Internet parenting; free-range parenting on the Internet; Internet safety

UPITNIK

Roditeljska percepcija Interneta (PPOI)

- PPOI1. Vjerujem da Internet igra ključnu ulogu u obrazovanju mog djeteta.
- PPOI2. Vjerujem da je Internet bitan dio svakodnevnog života mog djeteta.
- PPOI3. Vjerujem da Internet igra značajnu ulogu u razvoju mog djeteta.
- PPOI4. Vjerujem da Internet doprinosi razvoju kreativnosti mog djeteta.
- PPOI5. Vjerujem da Internet utječe na razvoj snalažljivosti mog djeteta.
- PPOI6. Vjerujem da Internet igra ključnu ulogu u odgoju mog djeteta.
- PPOI7. Mislim da Internet igra važnu ulogu u socijalnom životu mog djeteta.
- PPOI8. Uvjeren/a sam da Internet omogućuje mom djetetu stjecanje novih znanja.
- PPOI9. Vjerujem da Internet potiče razvoj novih vještina kod mog djeteta.

Mentalno zdravlje djece (CMH)

- CMH1. Primijetio/la sam da se moje dijete uznemiri nakon korištenja Interneta.
- CMH2. Primijetio/la sam da se moje dijete uplaši nakon korištenja Interneta.
- CMH3. Primijetio/la sam da se moje dijete povuče nakon korištenja Interneta.
- CMH4. Primijetio/la sam da moje dijete bude loše volje nakon korištenja Interneta.
- CMH5. Primijetio/la sam da se moje dijete stresa nakon korištenja Interneta.

Promjene u ponašanju djece (CCB)

- CCB1. Nakon nekog vremena korištenja Interneta, moje dijete je počelo pokazivati agresivno ponašanje.
- CCB2. Nakon nekog vremena korištenja Interneta, moje dijete je počelo zlostavljati svoje vršnjake.
- CCB3. Nakon nekog vremena korištenja Interneta, moje dijete je počelo podizati glas tijekom razgovora sa mnom.
- CCB4. Nakon nekog vremena korištenja Interneta, moje dijete je počelo zanemarivati svoje obveze.

CCB5. Nakon nekog vremena korištenja Interneta, moje dijete je postalo lijen/o.

CCB6. Nakon nekog vremena korištenja Interneta, moje dijete je postalo neodgovorno.

CCB7. Nakon nekog vremena korištenja Interneta, moje dijete je postalo neposlušno.

CCB8. Nakon nekog vremena korištenja Interneta, moje dijete je značajno promijenilo svoje ponašanje.

Izloženost nasilju i uznemiravanju (EVH)

EVH1. Moje dijete je bilo žrtva „cyberbullyinga“.

EVH2. Moje dijete je bilo uznemiravano na internetu.

EVH3. Moje dijete je bilo zlostavljano na internetu.

EVH4. Moje dijete je bilo stavljeno u neugodnu situaciju na internetu.

EVH5. Moje dijete je bilo izloženo uvredama na internetu.

EVH6. Moje dijete je bilo izloženo govoru mržnje na internetu.

Ponašanje djece na Internetu (CBI)

CBI1. Otkrio/la sam da je moje dijete pregledavalo neprimjeren sadržaj na Internetu.

CBI2. Otkrio/la sam da je moje dijete pretraživalo pojmove na Internetu koji su neprimjereni za njegovu/njenu dob.

CBI3. Otkrio/la sam da se moje dijete uključilo u razgovore na Internetu koji su neprimjereni za njegovu/njenu dob.

CBI4. Otkrio/la sam da je moje dijete razmjenjivalo neprimjerene poruke na Internetu.

CBI5. Saznao/la sam da je moje dijete dijelilo neprimjeren multimedijски sadržaj na Internetu.

Roditeljska iskustva s neprimjerenim internet sadržajem (PE)

PE1. Osjećao/la sam nelagodu ili stres zbog online sadržaja s kojim sam se susreo/la.

PE2. Smatrao/la sam da je online sadržaj koji sam vidio/la bio neprimjeren za moju dob i/ili uvjerenja.

PE3. Primio/la sam neželjene poruke ili slike online koje su me učinile nelagodnim ili su narušile moju privatnost.

PE4. Susreo/la sam se s govorom mržnje ili diskriminirajućim sadržajem dok sam pregledavao/la Internet.

PE5. Bio/bila sam žrtva online zlostavljanja ili uznemiravanja.

Edukacija djece o Internetu (EC)

EC1. Vjerujem da je važno educirati djecu o sigurnoj upotrebi interneta kako bi izbjegli neprimjerene situacije i opasnosti.

EC2. Mislim da bi djecu trebalo educirati kako prepoznati zlonamjerni sadržaj i kako se zaštititi od njega.

EC3. Vjerujem da bi djecu trebalo educirati kako zaštititi svoju privatnost i osobne podatke na Internetu.

EC4. Vjerujem da bi djecu trebalo educirati kako identificirati vjerodostojne informacije na Internetu i izbjegavati dezinformacije.

EC5. Mislim da bi djecu trebalo educirati kako prepoznati i prijaviti digitalno nasilje na Internetu.

Zaštita od neželjenog internet sadržaja (PUI)

PUI1. Vjerujem da je potrebno nadzirati online aktivnosti djece.

PUI2. Vjerujem da je potrebno nadgledati ponašanje djece na Internetu.

PUI3. Mislim da je potrebno nadzirati što djeca rade na Internetu.

PUI4. Vjerujem da je potrebno instalirati aplikacije na uređaje koje djeca koriste za pristup Internetu koje blokiraju pristup i prikaz neprimjerenog sadržaja.

PUI5. Mislim da je potrebno ograničiti količinu vremena koju djeca provode na Internetu.

PUI6. Vjerujem da je važno razgovarati s djecom o opasnostima koje vrebaju na Internetu.

PUI7. Mislim da je potrebno upozoriti djecu na neprimjeren sadržaj koji se može naći na Internetu.

PUI8. Vjerujem da je potrebno aktivirati roditeljske kontrole na uređajima koje djeca koriste za pristup Internetu.

LITERATURA

Banić, L.; Orehovački, T. A Comparison of Parenting Strategies in a Digital Environment: A Systematic Literature Review. *Multimodal Technol. Interact.* 2024, 8, 32.

Brehm, J. W. *A theory of psychological reactance*. San Diego, CA: Academic Press, 1966.

Chen, V. H. H., & Chng, G. S. Active and restrictive parental mediation over time: Effects on youths' self-regulatory competencies and impulsivity. *Computers & Education* 2016, 98, 206–212.

Clark, L. S. Parental mediation theory for the digital age. *Communication Theory* 2011, 21, 323–343.

Cohen, J. *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*; Lawrence Erlbaum Associates: Hillsdale, MI, USA, 1988.

Cronbach, L.J. Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika* 1951, 16, 297–334.

Csibra, G., Gergely, G. Social learning and social cognition: The case for pedagogy. In *Processes of change in brain and cognitive development: Attention and performance XXI*, edited by Y. Munakata & M. H. Johnson, 2006, pp. 249-274. Oxford, UK: Oxford University Press.

Desmond, R. J., Singer, J. L., & Singer, D. G. Family mediation: Parental communication patterns and the influence of television on children. In *Television and the American family*, edited by J. Bryant, 1990, pp. 293–310. Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Dingus Keuhlen, K.; Donald, K.; Falbo, R.; Lekuti, Y.; Marroquin, L.; Ladd, L. Stop! Collaborate and Listen: A Content Analysis of Peer-Reviewed Articles Investigating Parenting Strategies for Managing Adolescent Internet Use. *Contemp. Fam. Ther.* 2020, 42, 163–174.

Dijkstra, T.K.; Henseler, J. Consistent partial least squares path modeling. *MIS Q.* 2015, 39, 297–316.

Dorr, A., Kovaric, P., & Doubleday, C. Parent-child coviewing of television. *Journal of Broadcasting & Electronic Media* 1989, 33, 35–51.

Eastin, M. S., Greenberg, B., & Hofshire, L. Parenting the Internet. *Journal of Communication* 2006, 56, 486–504.

Elsaesser, C., Russell, B., Ohannessian, C. M., & Patton, D. Parenting in a digital age: A review of parents' role in preventing adolescent cyberbullying. *Aggression and Violent Behavior*, vol. 35, 2017, pp. 62–72.

Esposito Vinzi, V.; Trinchera, L.; Amato, S. PLS path modeling: From foundations to recent developments and open issues for model assessment and improvement. In *Handbook of Partial Least Squares*; Esposito Vinzi, V., Chin, W.W., Henseler, J., Wang, H., Eds.; Springer: Berlin/Heidelberg, Germany, 2010; pp. 47–82.

Frost, Jim. Cronbach's Alpha: Definition, Calculations & Example. Available online: <https://statisticsbyjim.com/basics/cronbachs-alpha/> (Accessed on 10 September 2023).

Gergely, Gyorgy; Egyed, Katalin; Kiraly, Ildiko. On natural pedagogy. *Magyar Pszichologiai Szemle (Hungarian Psychological Review)* 2007, 1.62, 107-125.

Götz, O.; Liehr-Gobbers, K.; Krafft, M. Evaluation of structural equation models using the Partial Least Squares (PLS) approach. In *Handbook of Partial Least Squares*; Esposito Vinzi, V., Chin, W.W., Henseler, J., Wang, H., Eds.; Springer: Berlin/Heidelberg, Germany, 2010; pp. 691–711.

Guan, Shu-Sha Angie; Subrahmanyam, Kaveri. Youth Internet use: risks and opportunities. *Current opinion in Psychiatry* 2009, 22 (4), 351-356.

Gür, D., & Türel, Y. K. Parenting in the digital age: Attitudes, controls and limitations regarding children's use of ICT. *Computers & Education*, 2022, vol. 183, 104504.

Hair, J.F.; Risher, J.J.; Sarstedt, M.; Ringle, C.M. When to use and how to report the results of PLS-SEM. *Eur. Bus. Rev.* 2019, 31, 2–24.

Henseler, J.; Ringle, C.M.; Sarstedt, M. A new criterion for assessing discriminant validity in variance-based structural equation modeling. *J. Acad. Mark. Sci.* 2015, 43, 115–135.

Henseler, J.; Ringle, C.M.; Sinkovics, R.R. The use of partial least squares path modeling in international marketing. *Adv. Int. Mark.* 2009, 20, 277–319.

Huesmann LR, Moise-Titus J, Podolski CL, Eron LD. Longitudinal relations between children's exposure to TV violence and their aggressive and violent behavior in young adulthood: 1977-1992. *Developmental Psychology* 2003; 39(2):201-221.

Hulland, John. Use of partial least squares (PLS) in strategic management research: A review of four recent studies. *Strategic Management Journal*, 1999, vol. 20, no. 2, pp. 195-204.

Ismail, K. Cyber-duped parents. *Malay Mail*, 2011.

Juvonen, Jaana; GROSS, Elisheva F. Extending the school grounds?—Bullying experiences in cyberspace. *Journal of School health*, 2008, 78.9: 496-505.

Kalmus, Veronika; Blinka, Lukas; Ólafsson, Kjartan. Does it matter what mama says: Evaluating the role of parental mediation in European adolescents' excessive Internet use. *Children & Society*, 2015, vol. 29, no. 2, pp. 122-133.

Kirwil, L.; Garmendia, M.; Garitaonandia, C.; Fernandez, G. M. Parental mediation. In *Kids online: Opportunities and risks for children*, 2nd ed.; Livingstone, S.; Haddon, L., Eds.; The Policy Press, 2009; pp. 199–216.

Ko, Chih-Hung, et al. Factors predictive for incidence and remission of internet addiction in young adolescents: a prospective study. *CyberPsychology & Behavior*, 2007, vol. 10, no. 4, pp. 545-551.

Lee, S. Parental restrictive mediation of children's internet use: Effective for what and for whom? *New Media & Society* 2012, 15 (4), 466-481.

Lee, S., & Chae, Y. Children's internet use in a family context: Influence on family relationships and parental mediation. *CyberPsychology & Behavior* 2007, 10 (5), 640–644.

Livingstone, S. Children's use of the internet: Reflections on the emerging research agenda. *New Media & Society* 2003, 5 (2), 147–166.

Livingstone, S.; Haddon, L. Balancing opportunities and risks in teenagers' use of the internet: The role of online skills and internet self-efficacy. *New Media & Society* 2010, 12 (2), 309–329.

Livingstone, S.; Helsper, E. Parental mediation of children's internet use. *Journal of Broadcasting & Electronic Media* 2008, 52 (4), 581–599.

Nathanson AI. Parent and child perspectives on the presence and meaning of parental television mediation. *Journal of Broadcasting & Electronic Media* 2001, 45(2), 201–220.

Nathanson, A. The immediate and cumulative effects of television mediation on children's aggression. Unpublished doctoral dissertation, University of Wisconsin–Madison, 1998.

Nathanson, A. Identifying and explaining the relationship between parental mediation and children's aggression. *Communication Research* 1999, 26 (6), 124–143.

Nathanson, A. I. Parental mediation strategies. In *The International Encyclopedia of Communication*, edited by W. Donsbach, 2008.

Pain, Rachel. Paranoid parenting? Rematerializing risk and fear for children. *Social & Cultural Geography*, 2006, vol. 7, no. 2, pp. 221-243.

Roberts, D., Foehr, U., & Rideout, V. *Generation M: Media in the Lives of 8–18 Year-Olds*. Menlo Park, CA: Henry J. Kaiser Family Foundation, 2005.

Russo, D.; Stol, K.-J. PLS-SEM for Software Engineering Research: An Introduction and Survey. *ACM Comput. Surv.* 2022, 54, 1–38.

Scott, Sue; Jackson, Stevi; Backett-Milburn, Kathryn. Swings and roundabouts: Risk anxiety and the everyday worlds of children. *Sociology*, 1998, vol. 32, no. 4, pp. 689-705.

Shin W and Huh J. Parental mediation of teenagers' video game playing: antecedents and consequences. *New Media & Society*, 2011, vol. 13, no. 6, pp. 945–962.

Skouteris, H., & Kelly, L. Repeated-Viewing and Co-Viewing of an Animated Video: An examination of factors that impact on young children's comprehension of video content. *Australasian Journal of Early Childhood* 2006, 31(3), 22–30.

Snakenborg, John; Van Acker, Richard; Gable, Robert A. Cyberbullying: Prevention and intervention to protect our children and youth. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, 2011, vol. 55, no. 2, pp. 88-95.

Tripp, L. M. The computer is not for you to be looking around, it is for schoolwork: Challenges for digital inclusion as Latino immigrant families negotiate children's access to the internet. *New Media & Society* 2011, 13(4), 552–567.

Turow, Joseph; Nir, Lilach. *The Internet and the Family, 2000: The View from Parents, the View from Kids*. Report Series No. 33, 2000.

Valkenburg, P. M.; Krcmar, M.; Peeters, A. L.; Marseille, N. M. Developing a scale to assess three styles of television mediation: Instructive mediation, restrictive mediation, and social covieing. *Journal of Broadcasting and Electronic Media* 1999, 43 (1), 52–67.

Valkenburg, P. M.; Piotrowski, J. T. *Plugged in: How media attract and affect youth*. Yale University Press, 2017.

Van den Eijnden, R. J. J. M., Spijkerman, R., Vermulst, A. A., et al. Compulsive internet use among adolescents: Bidirectional parent-child relationships. *Journal of Abnormal Child Psychology* 2010, 38 (1), 77–89.

Van Acker, Richard; Gable, Robert A. Cyberbullying: Prevention and intervention to protect our children and youth. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, 2011, vol. 55, no. 2, pp. 88-95.

Wang, Rong; Bianchi, Suzanne M.; Raley, Sara B. Teenagers' Internet use and family rules: A research note. *Journal of Marriage and Family*, 2005, vol. 67, no. 5, pp. 1249-1258.

Warren R, Gerke P, and Kelly MA. Is there enough time on the clock? Parental involvement and mediation of children's television viewing. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 2002, 46(1), 87–111.

Whitaker, Jodi L.; Bushman, Brad J. A review of the effects of violent video games on children and adolescents. *Wash. & Lee L. Rev.*, 2009, vol. 66, p. 1033.

Werts, C.E.; Linn, R.L.; Jöreskog, K.G. Intraclass Reliability Estimates: Testing Structural Assumptions. *Educ. Psychol. Meas.* 1974, 34, 25–33.

Yen, Ju-Yu, et al. Family factors of internet addiction and substance use experience in Taiwanese adolescents. *Cyberpsychology & behavior*, 2007, vol. 10, no. 3, pp. 323-329.

Young, Kimberly S. Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *CyberPsychology & Behavior* 1998, 1(3), 237–244.

Zeman, Janice; Shipman, Kimberly. Social-contextual influences on expectant mothers' attributions about crying. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 1997, vol. 18, no. 4, pp. 575-583.

Zhao, Shanyang; Grasmuck, Sherri; Martin, Jennifer. Identity construction on Facebook: Digital empowerment in anchored relationships. *Computers in Human Behavior*, 2008, vol. 24, no. 5, pp. 1816-1836.

Zimmer-Gembeck, Melanie J.; Skinner, Ellen A. Review: The development of coping across childhood and adolescence: An integrative review and critique of research. *International Journal of Behavioral Development*, 2011, vol. 35, no. 1, pp. 1-17.

POPIS TABLICA

Tablica 1. Distribucija obrazovanja po spolu ispitanika.....	18,19
Tablica 2. Distribucija vremena provedenog na internetu u odnosu na broj djece po obitelji.....	19,20
Tablica 3. Standardizirani faktorski tereti stavki.....	21,22,23
Tablica 4. Konvergentna valjanost i unutarnja konzistentnost konstrukata.....	24
Tablica 5. Omjer heterotrait-monotrait korelacija (HTMT).....	25
Tablica 6. Rezultati testiranja kolinearnosti među egzogenim konstruktima u strukturalnom modelu.....	26,27
Tablica 7. Rezultati testiranja sposobnosti istraživačkog modela da objasni varijable.....	27
Tablica 8. Rezultati testiranja hipoteza.....	29
Tablica 9. Rezultati testiranja veličine učinka.....	30
Tablica 10. Rezultati testiranja prediktivne snage istraživačkog modela.....	31,32,33,34
Tablica 11. Rezultati testiranja prediktivne relevantnosti egzogenih konstrukata.....	35